

Anti- pestprotocol

Inleiding

Waarom een anti-pestprotocol?

Wij als team van De Binnenstad willen onze kinderen een veilig leef- en pedagogisch klimaat bieden. We willen graag dat de kinderen zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten kunnen deze ontwikkeling bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de groep en op het schoolplein.

Ondanks expliciete aandacht voor een veilig pedagogisch klimaat op school kan het toch voorkomen dat een kind systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dit kind kan dan zodanig in de knoop komen, dat de samen gemaakte regels niet langer de gewenste veiligheid bieden en een kind zich onveilig gaat voelen.

Het is belangrijk dat we zien dat er sprake is van een ernstig probleem in een klas, of bij een groep kinderen in de school.

In een klimaat waarin pesten wordt gedoogd of niet wordt opgemerkt, wordt de pedagogische structuur en de veiligheid ernstig aangetast. Wij vinden dit onacceptabel. Dit anti-pestprotocol beschrijft de wijze waarop met pestgedrag van kinderen wordt omgegaan. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de gevolgen, de ernst en de specifieke aanpak van ongewenst gedrag op onze school.

Begripsomschrijving

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn maar kan ook overgaan in pestgedrag. Als het om plagen gaat, is het een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Door elkaar uit te dagen leren kinderen met allerlei conflicten om te gaan. Een vaardigheid die later in het leven van pas komt bij conflicthantering.

Pesten daarentegen is een ongelijkwaardige strijd van een pester of een groep pesters tegen een eenling.

Voorbeeld van specifiek pestgedrag:

Pesten kan met woorden (verbaal) gebeuren. Er kan dan worden gedacht aan: vernederen, schelden, dreigen, uitlachen, briefjes schrijven, mailen, internet of samen met een ander of een groepje een kind buitensluiten.

Pesten is ook structureel iemand schoppen, slaan of duwen. Het aan de spullen van een ander komen, zonder diens toestemming kan hier ook onder vallen. Het pesten kan ook bestaan uit iemand bedreigen of intimideren door bijvoorbeeld een ander op te wachten, achterna te lopen, een ander te dwingen tot handelingen etc.

Er is sprake van pestgedrag als er herhaaldelijk een ongelijkwaardige strijd plaatsvindt . De veiligheid van de omgeving van een kind wordt dan aangetast.

Rolverdeling

Bij pestgedrag zien we altijd de onderstaande rolverdeling:

Het gepeste kind

Het ene kind heeft meer kans om te worden gepest dan het andere kind. Soms wordt er gepest op basis van uiterlijke kenmerken, maar vaker is het een gevolg van bepaald gedrag. Ook de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat wordt geuit, kunnen aanleiding zijn voor pesten. Veel kinderen die worden gepest, hebben moeite om zich te weren. Ze kunnen geen actie ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Deze angst en onzekerheid wordt verder versterkt door pestgedrag. Het gepeste kind komt dan in een situatie waar het zonder hulp niet meer uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in 'hun gepeste omgeving' vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Uit onderzoek blijkt dat kinderen vaak worden gepest als er al sprake is van een onveilige situatie. De pester kan zich dan manifesteren en zich verder ontwikkelen.

De pester

Kinderen die pesten zijn vaak lichamelijk sterk. Ze stellen zich mede daardoor soms agressiever op en reageren dan soms met dreiging van geweld. De eerste indruk is dat pesters populair zijn in een klas, maar in werkelijkheid dwingen ze hun populariteit in een groep af, door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Zo krijgen ze andere kinderen mee.

Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen ze als slachtoffer kunnen 'gebruiken' en als ze zich al vergissen, zoeken ze direct een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en de potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat: "Je bent voor of je bent tegen me".

Het komt regelmatig voor dat de pester in een andere situatie slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, gaat een kind zich soms in een andere omgeving als pester gedragen.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten. Ook pesters hebben op termijn vaak last van hun eigen gedrag.

Door hun verkeerde en vooral sociale vaardigheden hebben ze moeite vriendjes te maken en vriendschap te onderhouden, op andere gronden dan die van macht en het delen in macht.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct actief betrokken bij pesten. Er zijn kinderen die niet merken of niet willen weten dat er wordt gepest in hun directe (school)omgeving. Sommige kinderen houden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde meelopers.

Kenmerkend voor een meeloper is de angst om zelf slachtoffer te worden. Soms vinden meelopers stoer gedrag ook interessant en denken zij mee te kunnen liften, op de populariteit van de pester.

Als kinderen actiever gaan mee pesten, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Zo kan groepsgedrag leiden tot onhoudbare situaties die achteraf voor iedereen, ook voor de pester, onacceptabel zijn.

Het heeft absoluut zin om op te staan tegen pesten!

Zodra anderen een gepest kind te hulp komen of pesters zeggen op te houden, verandert de situatie aanzienlijk. Pesten wordt minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee.

De situatie voor meelopers verandert, doordat duidelijk wordt dat het geen groepsnorm is om mee te gaan met pestgedrag. Omdat meelopers graag bij de norm en de grote groep horen, zijn zij niet bereid (en in staat) risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien.

Ook kinderen of ouders/verzorgers van gepeste kinderen zijn altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Zij willen maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Hun onmacht is niet altijd een goede leidraad voor verstandig handelen.

Ouders/verzorgers van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, zijn door de afstand die zij hebben vaak beter in staat hun kind duidelijk te maken dat er iets aan het pesten moet worden gedaan.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind

Een kind dat gepest wordt, schaamt zich vaak. Veel gepeste kinderen zwijgen hierover en vereenzamen. De angst van het gepeste kind wordt aanvankelijk nog groter, als het pesten bespreekbaar wordt gemaakt. Het kind is bang dat het gevolg zal zijn, dat er nog meer gepest gaat worden dan daarvoor.

Bij de pester

Als pesten wordt aangepakt, ziet de pester zich vaak in zijn machtsspel bedreigd. Soms blijken pesters echter blij te zijn met een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen.

In de directe kindomgeving

Sommige kinderen in de omgeving van het pestgedrag voelen zich schuldig, omdat ze niet op zijn gekomen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen.

Bij de ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers hebben vaak moeite hun kind te zien in de rol van meeloper of pester. Sommige ouders/verzorgers zien de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag of zien er niets meer in dan onschuldige kwajongensstreken.

Ouders/verzorgers beschikken echter lang niet altijd over de juiste informatie. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie immers niet als pester te manifesteren. Ook ouders/verzorgers moeten dus vaak doordrongen raken van het ongewenste van het vertoonde pestgedrag.

Uitgangspunten bij het anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol is de verklaring van vertegenwoordigers van de school en de ouders/verzorgers waarin vastgelegd is dat pestgedrag op school niet geaccepteerd wordt een volgens een vooraf bepaalde handwijze aangepakt wordt. De Binnenstad wil voor alle kinderen die onze school bezoeken een veilige school zijn.

Dit betekent dat wij, als school, duidelijk stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstellen. Wij hanteren de volgende uitgangspunten als we het hebben over pesten.

1. Als pesten plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem voor de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen, de leerkrachten en de ouders/verzorgers.

2. Onze school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. Dat gebeurt door te zorgen voor een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst wordt gezien en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten, ouders/verzorgers zijn steeds waakzaam op pestgedrag in algemene zin. Als pestgedrag optreedt, nemen leerkrachten en ouders/verzorgers duidelijk stelling tegen dit gedrag, ondernemen actie tegen dit gedrag en melden het gedrag bij de leerkracht.
4. Als pesten ondanks alle inspanningen opnieuw optreedt, voert de school de uitgewerkte maatregelen uit die in dit pestprotocol staan gemeld.
5. Team en MR onderschrijven dit protocol. Het wordt de ouders/verzorgers via de website ter inzage aangeboden.

Taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen in onze school

Alle betrokkenen op onze school hebben een eigen taak en eigen verantwoordelijkheden als het gaat om het tegengaan van pestgedrag.

Ouders/verzorgers algemeen

Ouders/verzorgers praten met hun kind over wat hij/zij signaleert, als hij/zij vertelt dat iemand wordt gepest. Ze geven hun eigen kind tips over hoe zij het gepeste kind kunnen helpen en het pesten melden.

Ouders/verzorgers van het gepeste kind

Ouders/verzorgers vragen hun kind wat het voelt en ervaart. Ze proberen de regelmaat van het pesten te ontdekken en geven hun eigen kind tips. Ze melden het pesten bij de leerkracht en maken afspraken over hoe ze het kind samen een gevoel van veiligheid kunnen bieden.

Ouders/verzorgers van de pester

Ouders/verzorgers proberen met hun kind in gesprek te komen en te blijven. Ze proberen de redenen van het pestgedrag te achterhalen en stellen grenzen en sancties. Ze proberen samen met school oplossingen te zoeken, bijvoorbeeld aanmelding voor sociale vaardigheidstraining.

Pleinwacht vóór school en in de pauze

De leerkracht let goed op de kinderen en neemt elk kind en elke situatie serieus. De pleinwacht meldt pestgedrag bij de leerkracht van het kind en probeert kinderen met elkaar in gesprek te brengen. De leerkracht is waakzaam op pestgedrag en schrijft elk pestincident in het logboek op het blad 'pestincidenten'(zie bijlage 1). De gegevens uit het logboek worden aan het eind van het schooljaar opgeschoond in de groepsmap van het leerlingvolgsysteem.

Leerkrachten

In iedere groep wordt aan het begin van het schooljaar gewerkt aan de groepsdynamica. Dit werkt erg positief op het groepsklimaat en dus ook op het schoolklimaat. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over spelen op het plein en hoe iedereen zich moet gedragen in de school. Verder noteert de leerkracht het eventuele pestgedrag in het logboek op het blad 'pestincidenten'. Dit om inzicht te krijgen in het pestgedrag.

De leerkracht biedt het gepeste kind bescherming, let extra op dit kind, overlegt met andere leerkrachten in verband met de pleinwacht, informeert de ouders/verzorgers en bespreekt het pestgedrag met de groep.

De leerkracht mobiliseert de meelopers en toeschouwers (de middengroep). Hij of zij maakt de kinderen door groepsgesprekken attent op pestgedrag en bespreekt met hen hoe zij pestgedrag kunnen doorbreken. De leerkracht maakt een handelingsplan in samenspraak met de intern begeleider en plant evaluatiemomenten in met alle betrokkenen (kinderen en ouders/verzorgers). Verder heeft de leerkracht een adviserende rol bij het inschakelen van externe hulp (schoolarts, schoolmaatschappelijk werk, sociale vaardigheidstraining, Commissie van Indicatiestelling (CVI) of Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) etc.

Contactpersoon (luisterjuf) Sylvia van Moerkerk

Er is een contactpersoon binnen de school aangesteld. Informatie over deze persoon is terug te vinden in de schoolgids. Iedereen (pester, gepeste kind, leerkracht en ouders/verzorgers) kan een gesprek met de contactpersoon aanvragen.

Kinderen

De kinderen leren dat ze pesten tegen kunnen gaan onder het motto: 'kinderen die pesten zitten zelf in de nesten'.

Voorbeelden

Zodra een kind ziet dat er iemand wordt gepest:

- Zeg tegen de pester dat hij/zij moet stoppen. Stopt de pester niet, meld dit dan bij de leerkracht of de hulpouder. Dit is geen klikken!

Wanneer je zelf wordt gepest:

- Praat erover met je leerkracht en praat er thuis over. Zegen tegen de pester dat hij/zij moet stoppen, want als je niets zegt, kunnen anderen je ook niet helpen.

N.B.

Pesten is nooit leuk, de ander voelt zich gekwetst en niet veilig. Om plagerijen kun je samen lachen, maar als de ander een grapje niet leuk vindt, stop dan.

Directie

De directie moet op de hoogte zijn van alle zaken die in de school spelen.

In eerste instantie probeert de leerkracht het pestprobleem op te lossen volgens de afspraken in dit protocol. Als het probleem daarmee niet voldoende is opgelost, wordt de intern begeleider en/of directie erbij gehaald. Als ouders/verzorgers bij de directie een gesprek aanvragen over een pestprobleem, wordt direct ook de betreffende leerkracht bij het gesprek uitgenodigd. De directie bespreekt de sancties van langdurig pestgedrag met de betrokkenen en stelt, indien nodig, de sancties in werking.

De directie evalueert het anti-pestprotocol minimaal éénmaal per jaar in een teamvergadering en past het plan zonedig aan.

De schoolafspraken

- We gaan respectvol om met onszelf en met elkaar, dus
 - doen we elkaar geen pijn;
 - schelden we elkaar niet uit;
 - laten we elkaar rustig werken;
 - praten we vriendelijk tegen elkaar.
- We gaan respectvol om met onze omgeving, dus
 - maken we geen spullen kapot;
 - gebruiken we de spullen waarvoor ze bedoeld zijn;
 - ruimen we op wat we gebruiken;
 - doen we aan het eind van de dag ons taakje;
 - houden we rekening met andere gebruikers in de school en bewoners om de school;
 - We houden ons aan de Nederlandse wet.

Maatregelen en procedure

De Binnenstad heeft maatregelen genomen om pesten te voorkomen.

Bij pesten:

Wat we preventief doen:

- Bij de start van het schooljaar wordt er extra aandacht besteed aan de groepsdynamica. De leerkracht bespreekt de algemene afspraken en regels in de klas/school met de kinderen en de ouders/verzorgers aan het begin van het schooljaar. De schoolregels hangen zichtbaar in de klassen en de gemeenschappelijke ruimtes. Plagen en pesten worden hierbij benoemd en besproken.

- De leerkracht bespreekt de regels van dit anti-pestprotocol met de leerlingen.
- Leerkrachten houden toezicht bij het binnenkomen en verlaten van de klas. Tevens houden zij toezicht in de ochtendpauze en tussen de middag op het plein.
- De leerkracht brengt het anti-pestprotocol ter sprake op de informatieavond voor ouders/verzorgers.
- Als de leerkracht er aanleiding toe ziet, besteedt hij of zij in een kringgesprek aandacht aan pestgedrag in de klas.

Wat wij doen bij pesten

- De leerkracht bespreekt de situatie met de betrokkenen. Een dergelijk gesprek wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. De leerkracht maakt aantekeningen van dit gesprek in het logboek op het formulier 'pestincidenten'. De ouders worden meteen ingelicht als pesten wordt geconstateerd.
- Pesters hebben recht op hulp. Zij zijn immers niet in staat om op een aanvaardbare wijze met anderen om te gaan en hebben dus professionele hulp nodig. Die hulp kan bestaan uit:
 1. Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag gewenst is. Er komt een kort verslag van het gesprek, waarin duidelijke afspraken worden vastgelegd.
 2. Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat het team alert kan reageren, waardoor nieuwe incidenten voorkomen kunnen worden.
 3. De pester wordt waar mogelijk gevoelig gemaakt voor wat zijn/haar gedrag aanricht en er worden alternatieven aangereikt.
 4. Zo nodig roept de school hulp in van anderen.
- Het gepeste kind heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen voorop. Dit gebeurt door bijvoorbeeld:
 1. Gesprekken: Het kind voert gesprekken met de leerkracht en/of de contactpersoon (luisterjuf). Naast incidentele momenten worden ook vaste gespreksmomenten ingepland waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is tweeledig: het signaleren van nieuwe prikkels en het verwerken van de ervaringen.
 2. Schriftelijke verwerking: het kind krijgt, als het daar behoefte aan heeft, een 'verwerkingsschriftje' dat hij of zij op elk moment mag invullen (in en buiten de reguliere schooltijd). Dit gebeurt in vertrouwen tussen kind en leerkracht. Het kind krijgt de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven en/of te tekenen.
- Indien het gepeste kind aangeeft dat bovenstaande maatregelen niet afdoende zijn stellen de leerkracht en de intern begeleider de ouders/verzorgers van de pester in een gesprek op school op de hoogte van de ongewenste gebeurtenissen in het bijzijn van de pester. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester doorgesproken en vastgelegd in een handelingsplan. De leerkracht houdt de intern begeleider en/of directeur op de hoogte van de gesprekken met de kinderen en de ouders/verzorgers. De ouders/verzorgers van het gepeste kind wordt verteld wat er in gang is gezet om het pestgedrag te stoppen.
- Indien nodig worden beide ouderparen, tegelijkertijd, op school uitgenodigd voor een gesprek.
- Als het nodig is om meer ouders/verzorgers over het pestprobleem in te lichten, wordt er een ouderavond georganiseerd waarvoor alle ouders/verzorgers van de groep worden uitgenodigd.
- Als het pesten zich herhaalt of als de leerkracht van een nieuw incident hoort, meldt de leerkracht dit gedrag aan de intern begeleider/directeur. De leerkracht geeft hen inzage in het handelingsplan.
- De directeur nodigt de ouders/verzorgers van de pester uit voor een gesprek op school. De leerkracht is bij dit gesprek aanwezig. Ook het kind kan voor dit eerste directiegesprek worden uitgenodigd. De directeur gaat uit van het door de leerkracht opgebouwde dossier en het dossier wordt door de leerkracht, na het gesprek, verder aangevuld. Duidelijke afspraken over het verbeteren van het gedrag worden in een contract vastgelegd dat door alle betrokkenen (kind, ouders/verzorgers van de pester, directeur en leerkracht) wordt getekend. Ouders worden gewezen op mogelijke hulpinstanties.
- Als het pestgedrag niet aanzienlijk verbetert en/of als de ouders/verzorgers van het kind onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directeur besluiten tot bijzondere maatregelen. Zie protocol schorsing en verwijdering.

Hulp aan zwijgende middengroep en de meelopers

Er worden in de hele groep extra lessen groepsdynamica gegeven.

Bijlage 1 anti-pestprotocol

PESTINCIDENTEN

Naam leerling	Datum incident	Korte beschrijving van de situatie